

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2023

**Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála**

Léann Clasaiceach

Gnáthleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuilleanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Online Marking Annotations

Siombail	Cur síos	Arna Léiriú
	Líne chorrach cheartingearach	Tá leathanach/roinn gan aon ábhar ón iarrthóir feicthe ag an scrúdaitheoir
NR	Gan Freagra	Ní dhearnadh iarracht ar cheist iomlán
	Tic (bán)	Léadh an leathanach agus tá aon ábhar ón iarrthóir measta i dtreo an mhairc a bhronntar don cheist ábhartha
	X	Ábhar mícheart
	Tic le huimhir	Líon na marcanna bronnta (m.sh. 5 mharc)
	Náid	Gan aon mharc bronnta
	Lúibíní cearnógacha	Ábhar curtha san áireamh i ngach aonad forbartha (pointe) i gcás Cheisteanna 11b-16
	P1, P2, P3, P4	Bronnadh marcanna ar gach 'aonad forbartha' (pointe) i gCeisteanna 11b-16
	Q	Marc don Cháilíocht Ghinearálta i gCeisteanna 11b-16
	saighead	Nuair leanann aonad forbartha (pointe) ar aghaidh ar leathanach breise nó forlíontach i gCeisteanna 11b-16
	K	An marc a bronnadh ar Thuairiscín Eolais an TST i Roinn B
	A	An marc a bronnadh ar Thuairiscín Anailíse an TST i Roinn B
	E	An marc a bronnadh ar Thuairiscín Fianaise an TST i Roinn B
	OC	An marc a bronnadh ar Thuairiscín Comhleanúnachais Ghinearálta an TST

Tuarascáil Staidéir Taighde 2023

Roinn A Réasúnaíocht & Cur Chuige (10 marc)	Rannpháirtíocht shoiléir 6 – 10	Rannpháirtíocht in easnamh 0 – 5	
	- Aidhm an tionscadail leagtha amach - Nasc leis an ábhar a leagtar síos - Achoimre ar chur chuige an taighde agus/nó foinsí **Ní gá leis na trí phointe go léir chun marcanna iomlána a fháil	Iarracht déanta ar an aidhm a leagadh amach, nasc leis an ábhar a leagtar síos, nó tugtar achoimre ar chur chuige an taighde agus/nó foinsí	
Roinn B Aiste Fhada - <i>Eolas/ Tuiscint</i> (20 marc)	Críochnúil 16 – 20	Bunúsach 9 – 15	An-bhunúsach 0 – 8
	- Achoimre ar eolas cruinn atá domhain nó leathan, ach bainteach leis an ábhar roghnaithe in easnamh in amanna. - Tuiscint mhaith déanta ar an ábhar roghnaithe.	- Eolas a léiríonn iarrachtaí ar thaighde, ach tá neamhleanúnachas sa chruinneas nó sa bhaint leis an ábhar roghnaithe san áireamh - Tuiscint mhaith déanta ar an ábhar roghnaithe in amanna	- Níl ach eolas cineálach nó fánach a bhaineann leis an ábhar roghnaithe, an t-ábhar a leagtar amach, nó réimse na gClasaicí ann - Níl tuiscint fhoriomlán ar an ábhar roghnaithe curtha in iúl
Roinn B Aiste Fhada - <i>Anailís/ Smaoineamh criticiúil</i> (20 marc)	Críochnúil 16 – 20	Bunúsach 9 – 15	An-bhunúsach 0 – 8
	- Pléitear an anailís go stuama le pointí forbartha - Scileanna smaointeoireachta criticiúla maith nó an-mhaith	- Tá an anailís chineálach agus forbairt in easnamh - Scileanna smaointeoireachta criticiúla léirithe in amanna	- Iarrachtaí déanta ar anailís, ach neamhrathúil den chuid is mó - Ní théann sé i mbun anailíse/smaointeoireachta criticiúla
Roinn B Aiste Fhada - <i>Fianaise/ Taighde</i> (20 marc)	Críochnúil 16 – 20	Bunúsach 9 – 15	An-bhunúsach 0 – 8
	Foinsí san áireamh mar pháirt de phlé / forbairt na bpointí, más ábhartha	Tagairt déanta d'fhoinsí san aiste, más cuí	Foinsí san áireamh sa leabharliosta amháin

Tuarascáil Staidéir Taighde 2023

Roinn C Athbhreithniú & Machnamh (10 marc)	Rannpháirtíocht shoiléir 6 – 10	Rannpháirtíocht in easnamh 0 – 5
	• Measúnú an tionscadail • Machnamh déanta ar an tábhacht a bhaineann le taighde / tionscadal • Féinmhachnamh déanta ar thaighde / próiseas scríbhneoireachta **Ní gá leis na trí phointe go léir chun marcanna iomlána a fháil NB: 10 marc, pointí sonracha a bhaineann leis an tionscadal ag teastáil	• Iarracht déanta le hathbhreithniú a dhéanamh ar thaighde/ próiseas scríbhneoireachta nó machnamh a dhéanamh ar fhoghlaim

Comhleanúnachas Foriomlán <i>Cumarsáid & Struchtúr</i> (20 marc)	Comhleanúnach den chuid is mó 16 – 20	Comhleanúnachas in easnamh 9 – 15	Neamh-chomhleanúnach 0 – 8
	• Léirithe go maith ar an iomlán, le struchtúr agus teanga uileghabhálach atá éasca a leanúint, ach d'fhéadfaí eagarthóireacht a dhéanamh air chun an gcomhleanúnachas foriomlán a fheabhsú. • Aidhm na Tuairisce ar an Staidéar Taighde (TST nó 'RSR' i mBéarla) gnóthaithe go páirteach. • Comhlíonann sé an chritéir mar a luaitear san Achoimre TST 2023.	• Curtha i láthair go maith in amanna, le hiarrachtaí déanta chun struchtúir áirithe agus smaointe uileghabhálach a chur i bhfeidhm. • Níos mó taighde agus dréachtáil ag teastáil chun aidhm an TST a bhaint amach. • Comhlíonann sé an chritéir mar a luaitear san Achoimre TST 2023.	• Curtha i láthair go dona agus struchtúr in easnamh chomh dona sin nach bhfuil aidhm an TST curtha in iúl. • Ní chomhlíonann sé an chritéir mar a luaitear san Achoimre TST 2023.

Le tabhairt d'aire an scrúdaitheora:

- Léigh an Tuarascáil Staidéir Taighde ina hiomlán sula marcálann tú aon rud.
- Bí cúramach gan phionós a ghearradh ar ghiorracht sciliúil, ná gan cúiteamh a thabhairt d'fhad gan údar.

Céimeanna marcála:

- 1) Léigh an Tuarascáil Staidéir Taighde ina hiomlán
- 2) Léigh agus marcáil an Tuarascáil Staidéir Taighde ina hiomlán: Roinn A, Roinn B, Roinn C agus Comhleanúnachas Foriomlán

ROINN A:	CEISTEANNA SPREAGTHA	300 MARC

- Is fiú 30 marc gach ceist.

C			Marcanna
1.	(a)	2 mharc ar gach mír ceart sa tábla faoi aon bhandia amháin atá léirithe sna h'íomhanna. 1: Aitéiné 2: Aphrodite 3: Demeter	6
	(b)	Sonra amháin agus míniú gairid ar conas a chuidigh sé leis an mbandia a aithint. 3 mharc ar an sonra, 2 mharc ar an míniú.	5
	(c)	Achoimre ar aon mhiotas amháin a bhaineann le bandia ar bith ón nGréig nó ón Róimh. 10 marc , i mbandaí. Iomlán: 9-10 Páirteach: 6-8 An-bhunúsach 1-5	10
	(d)	Féadfar aontú nó easaontú. Tuairim le míniú soiléir, tacaíthe le fianaise . 3 mharc ar an tuairim. 6 mharc ar an míniú, i mbandaí. Iomlán: 6 Páirteach: 4-5 An-bhunúsach 1-3	9
2.	(a)	Cronas. 2 mharc .	2
	(b)	Féadfar Cronas agus Séas nó miotas Gréagach/Rómhánach ar bith a bhaineann le hathair agus mac a roghnú. Samplaí: Cronas agus Ouranos, Séas agus Dinísias, Odaiséas agus Telemachus, Daedalus agus Icarus etc. 12 mharc , i mbandaí. Iomlán: 11-12 Páirteach: 7-10 An-bhunúsach 1-6	12
	(c)	Dhá phointe bhailí, 1-5 mharc ar gach ceann. <u>Ábhar Tásca</u> gá le nádúr an duine a mhíniú; scéal spreagúil; léiríonn sé a sochaí agus a bpolaitíocht.	10
	(d)	Liostaigh trí théama, 2 mharc ar gach ceann. Samplaí: caidreamh, grá, ceartas, meas ar na déithe, fáilteachas, contúirt nó mórtas, etc.	6

3.	(a)	I bhFóram na Rómhánach 3 mharc.	3
	(b)	Dhá ghné ar bith (téarma agus/nó cur síos): póidiam, colúin, caipitil Corantach, sanctór inmheánach, imchásáil, cruth ciorclach, gaothaire dín, etc. 4 + 2 mharc	6
	(c)	Aon phointe bailí: bandia an teallaigh, bandia lasair shíoraí na Róimhe. 3 mharc.	3
	(d)	Dhá cheann ar bith, mar shampla: bheith i bhfeighil lasair Vesta; muintir na Róimhe a chosaint; deasghnátha a bhaineann le Vesta a dhéanamh; oiliúint a chur ar earcaigh eile; freastal ar fhéilte; fanacht geannmaí. 4 + 2 mharc	6
	(e)	Glac le haon tuairim bhailí, le míniú soiléir, tacaíthe le fianaise . <u>Ábhar Tascach</u> tuairim dhearfach - saoirsí áirithe nach raibh ag mná eile, d'fhéadfadh siad fanacht sa teampall i ndiaidh dóibh dul ar scor, d'fhéadfadh siad maoin a bheith acu. tuairim dhiúltach: d'fhéadfadh sé go ngearrfaí pionós trom má bhí amhras ann faoi iompar míchuibhiúil; bás trí adhlacadh agus iad fós beo, gan pósadh ná leanaí. 4 mharc ar an tuairim. 8 mharc ar an míniú, i mbandaí. Iomlán: 8 Páirteach: 5-7 An-bhunúsach 1-4	12
4.	(a)	(i) Dhá ghné ar bith, 1-4 mharc ar gach ceann. Glac le haon téarma/cur síos bailí; féadfaidh téarmaí a bheith i mBéarla. <u>Ábhar Tascach:</u> Falang - lochoi 16x16 de 256 fear ar an iomlán (glac le neasúchán); foirmiú fiarlíne sa lár; úsáidí é chun an namhaid a tharraingt as líne; armtha le sarissa (líus ualaithe, 6m ar fad) agus armúr éadrom lena n-áirítear sciath. Léigiún - 5,300 fir (glac le neasúchán); roinnte ina contubernia, centuries, cohóirt; faoi stiúir ceantúirí, primus pilus, legate; úsáidí é chun líne namhaid a bhriseadh trí bhalla sciath láidir; lorica, pilum, gladius, pugio, caligae, scutum, galea. (ii) aon phointe bailí: samplaí - eagraithe, iarracht ghrúpa, proifisiúnta, dea-oilte, dea-sholáthair, etc.	8
	(b)	Aon imeacht míleata bailí ainmnithe. 4 mharc.	4
	(c)	Aon chúig phointe ar leith, a bhaineann go sonrach leis an imeacht míleata. 5 x 1 mharc.	5
	(d)	Cúis agus míniú soiléir uirthi, tacaíthe le fianaise . 8 marc , i mbandaí. Iomlán (Dhá chúis ar a laghad): 7-8 Páirteach (Cúis amháin ar a laghad): 4-6 An-bhunúsach: 1-3	8

5.	(a)	4 théarma meaitseáilte i gceart chun lánmharcanna a fháil. • Neacrapoil: suíomh adhlactha lasmuigh den chathair. • Próitéis: leagtar amach an corp chun go bhfeicfeadh lucht na sochraide é • Steil: giota cloiche snoite a d'úsáidtí chun uaigh a aithint • Ungadh: chlúdaíttí an corp le holaí cumhra agus ghléastaí é • Sarcafagas: cónra déanta as cloch • Mórshiúil: d'iompraíttí an corp chuig an ionad adhlactha 3+3+2+2 mharc (in ord ar bith)	10
	(b)	Cur síos ar imeacht a thaispeántar in Íomhá H nó I. D'fhéadfadh tagairt a bheith sa chur síos do chuid (a), plé ar an imeacht, agus/nó sonraí ón íomhá. 12 mharc. lomlán: 11-12 Páirteach: 7-10 An-bhunúsach 1-6	12
	(c)	Pointe bailí amháin ar a laghad <u>Ábhar Táscach:</u> eispéireas an phobail creideamh comhroinnte sa saol atá le teacht, le meas ar na mairbh, ar an mbás agus dheasghnátha tá an bhrón le feiceáil go soiléir i gcaoineadh na mbrón taispeánann an freastal ar dheasghnátha meas ar na déithe 8 marc. lomlán: 8 Páirteach: 5-7 An-bhunúsach 1-4	8
6.	(a)	I ngach cur síos, d'fhéadfaí tagairt a dhéanamh do chúlra, tréithe, gníomhaíochtaí, ról sa phlota, caidreamh, denouement, srl an charachtair. 1 mharc ar ainm gach carachtair (glac le Curfá). 9 marc ar chur síos ar gach carachtar, i mbandaí. lomlán: 9 Páirteach: 6-8 An-bhunúsach 1-5	20
	(b)	Fíor; Fíor; Bréagach. 3 x 1 mharc.	3
	(c)	Cúis shoiléir, tacaíthe le míniú/fianaise. Samplaí: bealach le machnamh a dhéanamh ar chúrsaí reatha, sóisialú / siamsaíocht phoiblí, spreagúil tá ábhar machnaimh ann, catairsis, léiríonn sé a gcion ar an traidisiún béil, rannpháirtíocht an phobail, amharclanna i ngach áit. 7 marc, i mbandaí. lomlán: 7 Páirteach: 5-6 An-bhunúsach 1-4	7

7.	(a)	Ní mór téarmaí/sonraí sonracha faoin gcomhrac, faoin airéine nó faoin imeacht a chur san áireamh chun lánmharcanna a fháil. 15 mharc , i mbandaí. Iomlán: 12-15 Páirteach: 7-11 An-bhunúsach 1-6 <u>Ábhar Táscach</u> D'fhéadfaí péireáil gliairí agus teicníc chomhrac, cineálacha trealaimh, eispéireas an lucht féachana, cur síos ar an airéine, sceideal na gcluichí, cineálacha eile imeachtaí (naumachia, cur chun báis) a áireamh sa chur síos.	15
	(b)	Dhá dhifríocht bhailí ar bith eatarthu. Samplaí: spórt fola i gcomparáid leis na healaíona; méid/ailtireacht na bhfoirgneamh, reiligiúnach i gcomparáid le tuata etc. 4 + 2 mharc.	6
	(c)	Tuairim, le míniú soiléir, tacaithle le fianaise . 2 mharc ar an tuairim. 7 marc ar an míniú, i mbandaí. Iomlán: 7 Páirteach: 5-6 An-bhunúsach 1-4	9
8.	(a)	Anchises – athair Aeinéas; Penates – déithe an teaghlaigh; Aeinéas/Iulus – mac le hAeinéas. Creusa – bean chéile Aeinéas 4 x 2 mharc	8
	(b)	Aon phointe bailí maidir le carachtar Aeinéas a thaispeántar in Íomhá M. 12 mharc , i mbandaí. Iomlán: 11-12 Páirteach: 7-10 An-bhunúsach 1-6	12
	(c)	Cur síos/ cuntas/ achoimre ar aon dá nóiméad a chuaigh i bhfeidhm ar chinneadh Aeinéas, 1-5 marks do gach nóiméad.	10
9.	(a)	4 mharc ar mhothúcháin bhailí a chur in iúl (m.sh. eagla, brón, éadóchas, trína chéile, ciontacht, ag iarraidh bás a fháil, etc.) 3+3 mharc ar fhrása as gach téacs a chuireann an mothúchán in iúl.	10
	(b)	Cur síos soiléir cruinn ar cheachtar téacs ina bhfocail féin. 7 marc , i mbandaí. Iomlán: 7 Páirteach: 5-6 An-bhunúsach 1-4	7

	(c)	Tuairim tugtha, le míniú soiléir ar laoch amháin (d'fhéadfadh an dá rud a bheith san áireamh), tacaith le fianaise. 1 mharc ar an tuairim. 12 mharc ar an míniú, i mbandaí. lomlán: 11-12 Páirteach: 7-10 An-bhunúsach 1-6	13
10.	(a)	Míniú soiléir ar Théacs A nó ar Théacs B. 10 mharc, i mbandaí. lomlán: 9-10 Páirteach: 6-8 An-bhunúsach 1-5	10
	(b)	<u>Freagraí Táscacha</u> Téacs A: Ná lig don antráth ísle brí a chur orthu, bí láidir agus bíodh teacht aniar ionat nuair a bhíonn an saol deacair, lean ort ag déanamh do dhíchill agus ná tabhair suas choíche etc. Téacs B: Bain sult as an nóiméad, bí beo san am i láthair, Carpe Diem, bíodh spraoi agat nuair is féidir leat, bain lántaitneamh as an saol, etc. Glac le haon tuairim bhailí, le míniú soiléir, tacaith le fianaise. 2 mharc ar an tuairim. 10 mharc ar an míniú, i mbandaí. lomlán: 9-10 Páirteach: 6-8 An-bhunúsach 1-5 <u>Ábhar táscach le míniú agus/nó fianaise</u> Eolas faoi thuairimí Horáit Eolas faoin téacs i ndánta Horáit (Téacs A/Téacs B san áireamh) Plé ar a gcuid tuairimí/eispéireas féin.	12
	(c)	Dhá phointe ar leith, 1-4 mharc ar gach ceann. <u>Ábhar táscach</u> file Rómánach ó Dheisceart na hIodáile/Véineas mac duine saortha infheistíocht a athar ina chuid oideachais am ag staidéar san Aithin agus sa Róimh throid sé sa Chogadh Cathartha i gcoinne Octavian rath fileata le cuidiú ó Maecenas ‘poet laureate’ Ágastas stíl/cineálacha/ainmneacha filíochta saol ar a Fheirm Shaibíneach suimeanna/pearsantacht/fealsúnacht	8

ROINN B:	FREAGRAÍ FADA	100 MARC
11	(a) Lipéadú cruinn ar na ceithre ghné uile ó (a) nó (b) chun lánmharcanna a fháil. Glac le téarma Béarla bailí nó le cur síos ar an ngné. 4 x 5 mharc <u>Freagraí Táscacha:</u> (i) Amharclann: 1. theatron/ cavea/ halla éisteachta/ suíocháin 2. spás ceolfhoirne/ curfá 3. parodos/ eisodos 4. tógáil Skene/ seite/ stáitse (ii) An Partanón: 1. peidiméid; 2. dealbh chultais/Athena Parthenos 3. fríos / Mórshiúl Panathenaic 4. cella/ naos / áit adhartha (b) Le haghaidh gach ceann de na ceisteanna seo (11bi, 11bii, 11biii) úsáidtear scéim mharcála chomhchoiteann atá roinnte ina dá chuid: • Forbairt ábhair ag teastáil chun an cheist a fhreagairt go hiomlán (10 marc) • Cáilíocht fhoriomlán an fhreagra (20 marc) Forbairt Ábhair (10 marc) • 10 mharc in aghaidh aonad forbartha amháin • Gnéithe d’aonad forbartha: déanann an t-iarrthóir pointe ábhartha, áirítear fianaise ábhartha chun tacú leis an bpointe (eolas/tuiscint) agus forbraítear an pointe (anailís/míniú breise/plé). • Marcáiltear gach aonad forbartha bunaithe ar an leibhéal forbartha: 8-10 mharc le haghaidh pointe forbartha 5-7 marc le haghaidh pointe bunúsach 1-4 mharc le haghaidh pointe an-bhunúsach Cáilíocht Fhoriomlán (20 marc) • Plé foriomlán leis an gceist agus tuiscint fhoriomlán ar ábhar gaolmhar 11-20: Dea-Cháilíocht 1-10: Cáilíocht Íseal	20 30

12-16	Le haghaidh gach ceann de na ceisteanna seo úsáidtear an scéim mharcála céanna atá roinnte ina dá chuid: • Forbairt ábhair ag teastáil chun an cheist a fhreagairt go hiomlán (30 marc) • Cáilíocht fhoriomlán an fhreagra (20 marc) NB: Ceisteanna fo-roinnte, mar Cheist 12, 13, 14 agus 16 sa scrúdpháipéar seo: • Ní mór go dtabharfaí aghaidh ar an gceist iomlán (cuid a agus b) san fhreagra chun níos mó ná aonad forbartha amháin le cur san áireamh sna marcanna le haghaidh Fhorbairt Ábhair • Ní mór go dtabharfaí aghaidh ar an gceist iomlán (cuid a agus b) ar an bhfreagra le go measfaí a Chaighdeán foriomlán mar bheith os cionn raon an Chaighdeáin Ísil. • Is féidir ábhair a chuirtear san áireamh i ngach cuid a bhronnadh ar cheachtar cuid, áit is ábhartha, ach ar bhealach nach ndéantar é a chomhaireamh faoi dhó. Forbairt Ábhair (30 marc) • Gnéithe d'aonad forbartha: déanann an t-iarrthóir pointe ábhartha, áirítear fianaise ábhartha chun tacú leis an bpointe (eolas/tuiscint) agus forbraítear an pointe (anailís/míniú breise/plé). • Struchtúr tásach na n-aonad: (15 + 15), (10+10+10), (8+8+7+7) • Marcáiltear gach aonad forbartha bunaithe ar an leibhéal forbartha: 11-15 le haghaidh pointe dea-fhorbartha 8-10 mharc le haghaidh pointe forbartha 5-7 marc le haghaidh pointe bunúsach 1-4 mharc le haghaidh pointe an-bhunúsach Cáilíocht Fhoriomlán (20 marc) • Plé foriomlán leis an gceist agus tuiscint fhoriomlán ar ábhar gaolmhar 11-20: Dea-Cháilíocht ○ dírithe ar an gceist. Tá na pointí leagtha amach agus tacaithe ag fianaise ábhartha agus chruinn. 1-10: Cáilíocht Íseal ○ plé teoranta leis an gceist. Iarracht pointí a dhéanamh, ach tá easpa fianaise/samplaí chun tacú leis na pointí a dhéantar; braitheann ar insint den chuid is mó.	50

Marcanna	Tuairisceoirí do mharcanna foriomlána a bronnadh ar Cheisteanna 11b-16
41-50 An-Mhaith/ Iomlán	Léiríonn eolas maith ar an ábhar, ach níl sé go léir ábhartha. Roghnaíonn fianaise an-mhaith chun tacú lena bpointí. Tugtar aghaidh ar an gceist a cuireadh, ach ní ar bhealach leanúnach ná ciallmhar i gcónaí. Tá beagnach gach smaoineamh agus/nó pointe fiúntach agus ábhartha.
31-40 Go Maith / Páirteach	Léiríonn eolas maith ar an ábhar, ach tá cuid de nach bhfuil ábhartha. Roghnaíonn fianaise mhaith, ach ní thacaíonn an fhianaise go léir lena gcuid pointí. Ní phléitear roinnt gnéithe den cheist. Tá cuid de na smaointe agus/nó na pointí fiúntach agus ábhartha.
21-30 Bunúsach	Léiríonn roinnt eolais ar an ábhar, ach tá go leor sonraí neamhabhartha. Roghnaítear fianaise, ach ní thacaíonn sé go leordhóthanach le pointí nó le tuairimí. Ní phléitear a lán gnéithe den cheist. Tá beagán smaoineamh agus/nó pointí fiúntach agus ábhartha.
1-20 An-bhunúsach	Léirítear eolas nó tuiscint teoranta ar an ábhar. Roghnaítear beagán fianaise/ní roghnaítear fianaise chun tacú le pointí. Ní phléitear a lán gnéithe nó ní phléitear gné ar bith den cheist. Easpa aidhme agus ábharthachta ag baint leis an gcuid is mó de smaointe agus/nó pointí.

